

Efterår . . .

Det er efterår! Gennem tagvinduet på førstesalen i Sofus Pedersens gamle ejendom kan jeg se over mod trætoppene på Museumspladsen, hvor en drilagtig vind får de gyldenbrune blade til at løsne sig, så de hvirvler mod den jord, hvor forgængeligheden venter dem. Højt oppe på himlen trækker en jetjager sin hvide "uldgarns-stripe" efter sig, men striben fortøner hurtigt og bliver til ét med den blå, men kolde efterårshimmel.

Byens pulsslag lyder kun svagt heroppe under de skrå vægge, men en skurrende disharmoni skabes af en bilists ihærdige forsøg på at starte sin vogn på parkeringspladsen nedenfor.

Jeg kan skimte et glimt af Nørregade, hvor travle hænder er optaget af at bryde den gamle brolægning op, så hovedgaden i hele dens længde kan blive belagt med asfalt.

Tidens hårde krav er forlængst kommet til Vejen, endda i et hæsblæsende tempo. Hvor mange mon tænker på i dag, at hele hovedgaden med dens forlængelser i nord og syd er den gamle Hærvej, Oksevejen. Runestenene i Bække og Læborg taler deres tavse, og for de fleste, uforståelige sprog. Indenfor den "halvø", som udgør Vejen kommune, vidner mange gravhøje om fortiden. Mange af dem er placeret ved Vejen å og Kongeåen, de vandløb, som omkranser kommunen på de tre sider, og hvorfra sportsfolkere vender forfriskede hjem efter en spændende fight med den plettede bækørred.

Jo, fortiden taler til den slægt, som har fulgt slægters gang. Hvor lystig riddertale og skålsang lød fra salene på Skodborghus slot ved Kongeåens bred, lyder nu kun fuglesang i det hegn, som vokser ved den mindsten, som alene er et minde om en svunden, men begivenhedsrig tid.



— På kanten af Troldepringvandet tager en solsort sig et bad. Uberørt af troldens truende holdning netter den sig grundigt, før den igen letter for at fortsætte sin afbrudte flugt. Inde i museet er der stilhed, men ikke den stilhed, som virker uhyggelig. Snarere stilheden i et atelier, som Vejen by's æresborger, billedhuggeren Niels Hansen Jacobsen, har forladt et øjeblik, før han vender tilbage for at genoptage kampen for at give liv og fantasi form. Som en kontrast til hans monumentale værk "Livets spil" lyser farveglade malerier op i det indre galleri, hvor nogle elever fra Askov højskole har fordybet sig i en nutidskunstners abstrakte leg med pensel og farver.

På Banegårdspladsen skuer statuen af en anden af byens store sønner, fhv. nationalbankdirektør Johs. Lauridsen, over mod banegården og det industriområde, som han mere end nogen anden var med til at præge i kraft af initiativ og fremsyn.

Heldig er den by, som har haft sådanne sønner — og som stadig har sønner, som kan gå i deres spor. Initiativ, fremsyn — og ikke mindst samarbejde - er de ingredienser, som har skabt basis for en udvikling i Vejen, hvor ingen facetter i et moderne samfund er glemt. I løbet af de sidste få år er nye industrier og boligområder skudt op, forretningslivet har ombygget og moderniseret, og meget tyder på, at denne udvikling vil fortsætte.

— Det er efterår! Er man ikke klar over det før, bliver man det ved et besøg i det dejlige anlæg, hvor rådyrene i reservatet er ved at anlægge den lunere vinterpels, og hvor løvet har skiftet til farver, der strækker sig over de fleste i spektret. Friluftsscenen, hvor den festlige og dygtigt spillende Vejengarde i sommer samlede mange mennesker, ligger nu øde hen, og det samme er tilfældet med det dejlige friluftsbad, hvorfra der sommeren igennem lød glade barnestemmer.

I de historiske omgivelser ved Skibelund krat afslører de faldende blade de mange mindstene over gode danske mænd, og blandt stenene Hansen Jacobsens "Modersmålet", som nu gennem mange år har skuet ned over det tabte, men genvundne land syd for Kongeåen.

På en efterårsdag kan man måske mere intenst end på noget andet tidspunkt af året nyde naturens skønhed. Vi har hele den danske natur i dens rigeste nuancer lige udenfor "døren", hvadenten vi foretrækker spadsereturen i de store nåleplantager nord og vest for byen, eller de bakkede hedestrækninger ved hærvejen. Eller vi vil forsøge at tolke Kongeåens rislen og klukken om en tid, der ikke er mere, men hvorom minderne er mange.

Det er efterår!

Arthur Vistisen

Fra Vejen Håndbog for 1965-66. Trykt og udgivet i november 1965.